

Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Iznāk no 1954. gada

2006. gada novembris Nr.23 (922)

www.lns.lv

Cena 30 santīmi

**Eiropas
kopienas
iniciatīvas
projekts
«Klusās rokas»**

Pilotprojektu vadītāju darba nometnē

Zigmārs Ungurs

LNS vēsturē līdz šim lielākā projekta «Klusās rokas» ietvaros no 9. līdz 13. oktobrim Sabiedrības Integrācijas centrā Jūrmalā tika rīkota darba nometne Edgara Vorslova vadītajai darba grupai.

Tās pilns nosaukums ir «Darba grupa esošās situācijas, likumdošanas, normatīvo aktu monitoringam, priekšlikumu izstrādei». Gribu uzsvērt, ka šīs grupas darbs ir īpaši svarīgs un nozīmīgs, jo tā strādā pie pilotprojektu rezultātu apkopošanas un noslīpēšanas, kā arī izstrādās priekšlikumus likumu izmaiņām.

Iespēja izvērtēt paveikto

Nometnē piedalījās Sandra Ģereņovska un Inese Geduša no Rēzeknes pilotprojekta, Dace un Iveta Lāces no Valmieras pilotprojekta, Ivars Kalniņš no Efraima pilotprojekta, Zigmārs Ungurs – pētījumu grupas vadītājs. Kā arī projekta uzraudzības koordinatore – lietvede Agnese Valdmane, minētās grupas vadītājs Edgars Vorslovs, tulkas Ārija Medne. Virsvadība, protams, tika atstāta projekta vadītāja Arnolda Pavlina rokās.

Šī nometne bija vajadzīga tāpēc, lai visiem radītu iespēju apspriest katram savus rezultātus, tos novērtētu un sagatavotu to aprakstus.

Darbs radošā gaisotnē

Pirmajā dienā visas trīs pilotprojektu un pētījumu grupas prezentēja savu veikumu, notika domu apmaiņa, bija arī kritika, ieteikumi... Vārdu sakot, ritēja aktīvs darbs radošā gaisotnē. Ikviens apzinājās, ka šajā nometnē pirmo reizi publiski jārāda savi darba augļi. Tas bija ļoti atbildīgs brīdis, un dalībnieki to pilnam apzinājās. Jāatzīst, prezentācijas noritēja visumā pārlicinoši, bija jūtams, ka ieguldīts liels darba apjoms.

Vēl nepieciešami labojumi, papildinājumi

Otrajā dienā turpinājās izziņātā veikuma apspriešana un analīze, kā tā atbilst iecerei un prognozētajiem galarezultātiem. Izrādījās, ka nepieciešami labojumi, jēdzienu precizēšana, formulējumu slīpēšana utt. Darbs bija tiešām saspringts un radošs. Diena izrādījās pat par īsu, jo pēcpusdienās dalībniekiem bija paredzētas dažādas rehabilitācijas procedūras.

Prezentācija ministrijā

Arī trešajā dienā notika tālākā rezultātu apspriešana un salīdzināšana ar sākotnēji prognozētajiem. 12. oktobrī visi dalībnieki brauca uz Rīgu, lai Labklājības ministrijā piedalītos Equal

*Darba procesā. No kreisās: E.Vorslovs
I.Kalniņš, Z. Ungurs.*

Šajā numurā

- 1. — 2. lpp. Iepazīsieties ar projekta «Klusās rokas» īstenošanas gaitu.
- 3. lpp. Aktuālas ziņas par labiem notikumiem savienībā: no Latvijas atvadās fonds, kas daudz paveicis arī LNS labā.
- 4. lpp. KC «Rītausma» vienojas igauņi no Pērnavas Nedzirdīgo biedrības.
- VSAA brīdina: jaunā parauga pensijas apliecības neizsniedz mājās. Uzmanieties!
- Nākamvasar Spānijā notiks Pasaules nedzirdīgo federācijas kongress.
- 5. lpp. «Ar bitēm tāpat kā ar sievietēm — nekad neko nevar zināt,» sarunā atzīst bi-tenieks Jānis Strausmanis.
- 6. — 7. lpp. Rakstā par sporta vēsturi daudz pazīstamu uzvārdu, kas Latvijas vārdu darījuši pazīstamu pasaulē.
- 8. lpp. Jaunas iespējas pasūtīt «Kopsoli» un mīļi sveicieni jubilāriem.

Atrodi šodien laiku un iespēju

- mīlēt, sapņot, iecerēt
- kādam uzsmaidīt, palīdzēt
- savus sapņus piepildīt
un arī...

pasūtīt savu
laikrakstu «Kopsoli»
2007.gadam!

2006.gadā laikraksts
«Kopsoli» iznāk ar Rī-
gas Domes finansiā-
lu atbalstu

«Pilotprojektu vadītāju darba nometnē»

Sākums 1.lpp.

projektu rezultātu prezentācijā.

Mūsu projektu kā pirmo prezentēja Arnolds Pavlins. Netika saņemtas nekādas kritiskas piezīmes, tikai S.Gerenovskai lūdza sīkāk pastāstīt par Rēzeknes pilotprojekta datorapmācības programmu, ko viņa arī iz-

smeloši paveica.

Vēl daudz darba priekšā

Nometnes beidzamajā dienā notika apkopoto priekšlikumu noformējuma pilnveidošana un precizēšana, kā arī sastādīts plāns turpmākajam darbam: novērtējuma tabulas un apraksta veidlapas aizpildīšana. Novembra vidū paredzēta tik-

šanās ar valsts institūciju pārstāvjiem, lai apspriestu projekta produktus.

Lai ierosinājumus likumdošanā noformētu juridiski pareizi, tiks slēgts līgums ar juristu.

Novembrī turpināsies darbs grupā, bet no 11. līdz 15. decembrim atkal tiks rīkota nometne Jūrmalā, lai noformētu projekta rezultātus galīgajā variantā.

Uz jautājumiem atbild monitoringa vadītājs EDGARS VORSLOVS.

□ Ciktāl pavisrijies darbs un ierosinājumu izstrāde likumdošanai uz pilotprojektos iegūto rezultātu bāzes?

Varētu teikt, ka šobrīd, novembra vidū, esam pusceļā. Ne visos virzienos darbs rit raiti, jo te daudz kas atkarīgs no pilotprojekta veikuma, no pamata bāzes. Šis projekts prasa lielu intelektuālo potenciālu, analīzi, inovatīvas idejas, un tas nav viegls darbs. Pašlaik esam vienojušies par produktu nosaukumiem. Darbs notiek pie pašu produktu pieslīpēšanas un to aprakstu veidošanas.

□ Vai šādu priekšlikumu valdībai būs daudz un kādās tieši jomās?

Jautājums nav īsti precīzs. Jo pa tiešo mūsu priekšlikumi uz valdību neies, tos vispirms vērtēs EQUAL tematiskā darba grupa. Ja tos atzīs par labiem esam, tad tālāk izvērtēs EQUAL integrētās pieejas politikas vadības grupa. Ja arī tā atzīs tos par vērtīgiem, tad priekšlikumi nonāks līdz realizācijas procesam.

Tas vairāk attiecas uz vertikālās integrācijas produktiem, bet (ieviešanai likumdošanā) mums būs arī horizontālās integrācijas produkti, ko varēsim izmantot LNS iekšienē – datorapmācības programma, informatīvais bloks par nodarbinātību, sistēmapraksts nedzirdīgajiem projektu realizētājiem un citi.

Pie produktiem, ko virzīsim uz vertikālo integrāciju var atzīmēt priekšlikumus profesiju aizliegumu atcelšanai, priekšlikumus nodarbinātības uzlabošanai un izglītības ieguvei. Šobrīd kopumā sanāk 13 produkti, bet to skaits var mainīties.

□ Kad darba grupa prezentēs savu veikumu plašākai auditorijai?

Plašāku auditoriju ar projekta produktiem plānojam iepazīstināt pirms Ziemassvētkiem, bet par to vēl būs konkrēta vienošanās ar EQUAL projekta vadību Labklājības ministrijā.

Valmieriešu veikums un secinājumi

Iveta Lāce - Miezīte, sociālā darba organizatore

Projekta «Klusās rokas» ietvaros mūsu pilotprojekts laikam bija visgrūtākais rezultātu saņemšanas ziņā, protams, tas mans subjektīvais viedoklis, jo katra projekta darbs ir nozīmīgs.

Ja salīdzina, piemēram, ar Rēzeknes veikumu — datorapmācība tomēr ir daudz maz skaidra un saprotama lieta — ir problēma, ir risinājumi, var arī vieglāk izstrādāt programmu, metodiskos materiālus.

Grūti definēt galvenās problēmas

Mūsu projekta darbības lauciņš bija sociālā sfēra — tā jau pati par sevi ir milzīgi apjomīga un problēmu tajā diezgan. Mums bija grūti koncentrēt, definēt galvenās problēmas, kuru atrisinājums dotu nedzirdīgiem vislielāko labumu.

Trīs risinājumi

Pašlaik mūsu darbs projektā uz vietas biedrībā ir beidzies, tagad veicam rezultātu apkopšanu un noformēšanu atbilstoši LM pra-

«Ja mūsu projekta rezultātus ieviesīs dzīvē, tad valsts iegūs divkārtu labumu...»

sībām. Mēs piedāvājam risinājumus 3 jomās:

1) izstrādāta nedzirdīgo motivācijas programma, lai viņi paši iesaistītos nodarbinātībā un sabiedriskajās aktivitātēs;

2) sagatavoti atbalsta moduļi (paraugi) nedzirdīgo ģimenēm un ģimenēm, kurās dzīvo viens nedzirdīgais, — dažādas informatīvi izglītojošas aktivitātes, nometnes, ģimeņu atbalsta tīkls, tikla līderu apmācība;

3) veikts sociālo pakalpojumu sniedzēju sagatavošanas sistēmas apraksts ar mērķi padarīt profesionālo izglītību pieejamu nedzirdīgajiem, lai viņi varētu strādāt par sociālo pakalpojumu sniedzējiem citiem nedzirdīgajiem.

Uzmanības centrā nedzirdīgas sievietes

Galvenais mērķis ir sekot dzimumu līdztiesību.

Mūsu uzmanības centrā ir nedzirdīgās sievietes, kurām nav darba vai kuras strādā neatbilstoši savām spējām un interesēm zema prestiža darbos.

Šīs sievietes varētu iegūt atbilstošu izglītību un strādāt par sociālās palīdzības, sociālo darbu veicējam, piemēram, mājas aprūpētājas, sociālās asistentes.

Ja mūsu projekta rezultātus ieviesīs dzīvē, tad valsts iegūs divkārtu labumu: sekmēsies nedzirdīgo sieviešu nodarbinātība un reizē nedzirdīgie klienti saņems nepieciešamos sociālos pakalpojumus.

Materiāli par ES projektu EQUAL realizāciju šajā numurā sagatavoti ar ES finansējumu atbalstu. Par to saturu pilnībā atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība, un tie nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli.

Aktuālas ziņas

Paldies labajam fondam

8.novembrī Mazajā Ģildē notika sirsnīgs un skaists pasākums, uz kuru bija ielūgti arī LNS pārstāvji. Laba darba svinības rīkoja Nīderlandes Sadarbības fondi (mēs to pazīstam kā Karalienes Julianas fondu), kas pēc 12 gadu aktīvas darbības Latvijā teica mūsu valstij ardievas.

Zālē pulcējās vairāk nekā 300 dažādu nevalstisko organizāciju pārstāvji ar ziediem rokās, smaidu sejās un neviltotu mīļumu sirdī, jo paveikts patiešām daudz – vairāk nekā 5 miljoni eiro ieguldīts tikai un vienīgi nevalstisko organizāciju sociālā, veselības un izglītības jomas uzlabošanā visā valstī.

Tāds bija sākums

Fondu koordinatore no Nīderlandes T.Blomherthe-Šeltinga savā uzrunā atcerējās, kā sākās darbs Latvijā 1994.gadā.

Vēl viens darbs vairāk

LNS guvusi vēl vienu uzvaru ceļā uz Eiropas finansējumu: atbalstu guvis projekts «Integrācija ir informācija plus izglītošana» jeb saīsināti – «I + I + I».

Tā realizācija sāksies 2007.gadā, un tajā paredzēti daudzi pasākumi ar informēšanas un izglītošanas ievirzi.

Notiks individuālas konsultācijas par nodarbinātības un rakstiskās latviešu valodas pielietojumu. Tiks sa-

«Mums bija jāatrisina problēma – kā atrast uzticamas organizācijas, kurām varētu būt noderīga mūsu nauda. Atradām divus palīgus Latvijā, noirējām auto un devāmies braucienos pa Latviju. Klauvējām pie skolu durvīm, tikāmies ar baznīcu, pašvaldību, sabiedrisko organizāciju ļaudīm un centāmies izziņāt viņu problēmas, lai piedāvātu savu palīdzību...»

Atbalstu saņēma arī LNS

Šādā veidā fonda pārstāvju uzmanības lokā nonāca arī Latvijas Nedzirdīgo savienība: viņi savām acīm pārliecinājās par nedzirdīgo ļaužu vajadzībām gan Valmierā un Rēzeknē (klubu remonts), gan Rīgā (RH centra rekonstrukcija, atbalsts laikrakstam «Kopsolī» – interneta pieslēgums un datortehnikas iegāde).

Paveikti daudzi labi darbi, notikušas būtiskas lietas un atrisināta ne viena vien problēma, kas nelāva dažlabai nevalstiskai organizācijai virzīties uz priekšu savā darbībā. Kā redzams no minētā,

gatavots buklets sabiedrības informēšanai par nedzirdīgajiem un viņu problēmām.

Notiks pieredzes apmaiņas pasākumi labākās pieredzes izplatīšanai, nedzirdīgo kopienas līderi varēs piedalīties apmācībās sociālās rehabilitācijas jomās.

Katrs Latvijā dzīvojošais nedzirdīgais cilvēks personiski saņems pa pastu ikmēneša informatīvo vēstuli par visiem paredzētajiem pasākumiem ar uzaicinājumu tos apmeklēt.

Esiet vērtīgi, iepazīstiet un izmantojiet informāciju

arī LNS, pateicoties fondiem, ieguva daudz labākus apstākļus darbam izremontētās, labiekārtotās telpās. Par to vislielākais paldies – ar ziedu pušķi, tautisko cimdu pāri un dažām grāmatu veltēm.

Pasākuma gaitā notika vairāku fondu atbalstīto organizāciju pārstāvju publiskā intervēšana. To vidū arī mūsējā – valmieriete I.Lāce-Miezīte atzina: «Mūsu namiņš atdzima, pateicoties Karalienes Julianas fonda finansējumam. Un mēs nekad neaizmirsīsim, cik patīkama, pretimnākoša un nebirokātiska bija mūsu sadarbība projekta realizācijas gaitā...»

Dažas pārdomas

Vēl dažas Trinetas Blomherthes pārdomas: «Mēs abraukājām visu Latviju: no Krāslavas līdz Alūksnei, no Limbažiem līdz Rucavai, no Kolkas līdz Balviem. Diezgan labi iepazīnu jūsu valsti – tik skaista ir Latvija! Domāju, ka 300 organizācijas, ar kurām esam sadarbojušies, tagad veido krāšņu puķu pušķi, ko te atstājam atmiņai par savu darbību Latvijā. Paldies visiem, kas mums uzticējās!»

«Kopsolī», LNS mājaslapā un speciālajās vēstulēs.

Pašlaik LNS realizē četrus projektus. Tie ir šādi: «Klusās rokas» – vērsts uz nedzirdīgās sievietes situācijas uzlabošanu; «LNS – otrās mājas» – notiek telpu remonts; «Abpus klusuma robežas» – tiek izstrādātas sociālās RH programmas nedzirdīgo cilvēku apkalpošanai; «Mēs – sabiedrības daļa II» – mūsu biedru iesaiste pasākumos, bezdarbnieku apmācība.

Apmeklējiet pasākumus reģionu biedrībās 2006.gada decembrī

Rēzeknē

19.XII pl.16 Radošā darbnīcā «Dari, tu vari» (Nedzirdīgais logu meistars stāstīs par savu darbu);
7., 14., 21., 28. XII pl.13 Jaunāko ziņu apskati
30.XII pl.12 Eglītes svētki mažajiem;

Daugavpilī

14.XII pl.13 Radošā darbnīcā viesojas NVA pārstāvis;
7.XII pl.15 Mutvārdu žurnāls «No A līdz Z» (uzvedības un saskarsmes kultūra);
5., 7., 12., 19.XII pl.13 Avīžu un žurnālu koplasišana;
21.XII pl.13 Tematisks saiets «Ziemassvētki klāt»;

Ļaviņās

7. un 14. pl.12, 21. pl.10, 28.XII pl.11 Apskats «Jaunumi – valstī, pasaulē»;
23.XII pl.12 Tematisks pasākums «Ziemassvētku noskaņās»;

Valmierā

5.XII pl.16 Radošā darbnīcā viesojas jurists;
20.XII pl.14 Izziņas ekskursija uz uzņēmumu, kur strādā nedzirdīgie cilvēki;
19.XII pl.16 Mutvārdu žurnāls «No A līdz Z» (par uzvedības, saskarsmes komunikācijas prasmi, lietišķo etiķeti);
7., 14., 21., 28.XII pl.16 Jaunākās ziņas par notikumiem Latvijā un pasaulē;
23.XII pl.16 Tematisks saiets «Kopībā – spēks»;

Liepājā

17.XII pl.12 Radošās darbnīcas «Dari, tu vari» ietvaros dalās pieredzē florists Aldis Ādamsons;
7., 14., 21., 28.XII pl.16 Pasaulē jaunumi. Notikumi Latvijā;
26.XII pl.16 Gada noslēgumam veltīts tematisks vakars «Kopībā – spēks»;

Kuldīgā

30.XII pl.11 Tikšanās ar šūšanas meistari radošajā darbnīcā «Dari, tu vari»;
5., 12., 19., 22.XII pl.12 Apskats «Kas notiek Latvijā un ārpus tās?»;
26.XII pl.11 Ziemassvētku tradīciju rīts.

Materiālus sagatavoja i.Kopmane

Igauni viesojas KC «Rītausma»

Ansis Smons

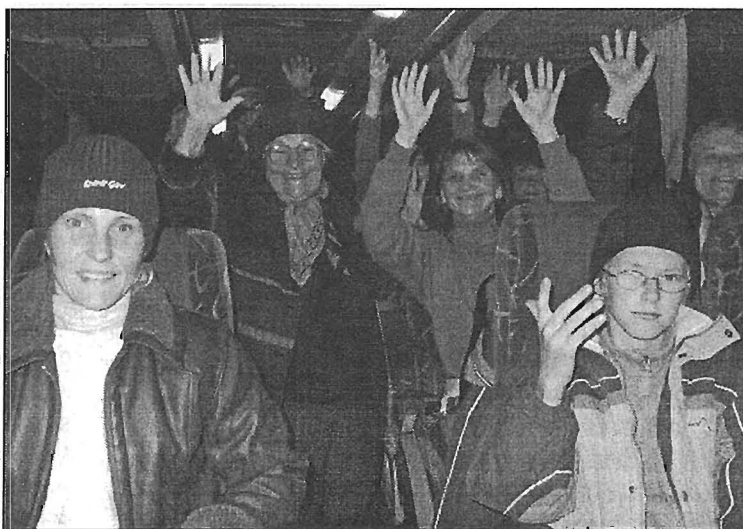
Nesen kultūras namā «Rītausma» viesojās mūsu seni draugi – nedzirdīgie igauņi no Igaunijas Nedzirdīgo savienības Pērnavas biedrības.

Pēdējo reizi abpusējas sadarbības saites bija pastāvējušas pirms 15 gadiem.

Pērnavieši ar grūtībām tagad bija sadabūjuši par sponsoru līdzekļiem noīrētu autobusu 45 biedriem. Viņi ļoti interesējās par Rīgu, par to, kā klājas nedzirdīgajiem brīvajā Latvijā. Ekskursantu vidū manijām gan vecos biedrības biedrus, gan arī jaunās paaudzes pārstāvjus. Viesi iepazinās ar Rīgas ievērojamām vietām. Pēc tam KC «Rītausma» direktore M.Piterniece pieņēma viesus pie kafijas tases, piedaloties ļaudīm – Rīgas biedrības biedriem. Tikšanās ar igauņiem norisinājās interesanti: viesi daudz pastāstīja par savu dzīvi Igaunijā pēc neatkarības

atgūšanas, klātesošie varēja ielūkoties foto albūmā ar vēsturiskiem attēliem un aprakstiem par Pērnavas nedzirdīgo organizācijas izveidošanos.

Tallinā pirmā nedzirdīgo organizācija nodibināta 1922.gada 18.jūnijā, bet Pērnavā nedzirdīgo grupa – vēl pēc 3 gadiem (1925). Ir saglabātas nedzirdīgo grupas foto. Starp citu, viesi rīdziniekiem sagādāja pārsteigumu – parādīja līdzpaņemto pašdarināto dekoratīvo ozolkoka vimpeli ar veltījumu, kas ierakstīts sudraba plāksnītē. Kas tas bija? Izrādījās, ka tā bija Vispārīgās Kurlmēmo biedrības (Rīgā) dāvana igauņiem tālajā 1930.gadā Pērnavas biedrības

«Vaata» (tulkojumā – skatiens) 5 gadu jubilejā. Tātad tā bija dāvana, ko Latvijas nedzirdīgo pārstāvji igauņiem pasniegta, viesojoties viņu zemē jubilejas reizē pirms 76 gadiem.

Pērnavieši arī šoreiz uzlūdza ciešos – nākamā gada septembrī uz Pasaules Nedzirdīgo dienu. Diemžēl parasti šai laikā mums pašiem ir tāds pats pasākums – koncerts Kongresu namā. Tomēr jāmeklē citi sadarbības veidi – nākotnē mēs varētu tikties līdzīgos pasākumos kultūras un tūrisma jomā.

Derīgas ziņas

VSAA brīdina, ka...

atkal viltus darboņi dažādos veidos mēģina no pensionāriem izkrāpt naudu.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA) pa bezmaksas konsultatīvo tālruni ir saņēmusi informāciju, ka šādi gadījumi notiek Rīgā, Ķengaragā, kur kāda sieviete apstaigā dzīvokļus Iksķiles ielā, solot nomainīt vecās pensionāru apliecības pret jaunām. Zvanot pie dzīvokļu durvīm, viņa nosauc tajā dzīvojošā pensionāra vārdu un uzvārdu. Solot apmainīt pensionāra apliecību, viņai pieprasīta vecā apliecība un trīs lati par pakalpojumu.

VSAA brīdina pensionārus neticēt krāpniekiem, ja tie zvana pie durvīm un uzdodas par VSAA darbiniekiem, kuri atnesuši jauno pensionāru apliecību, pieprasot par to samaksu. VSAA nekad neapmeklē savus klientus mājās. Visi ar pensijām saistītie jautājumi tiek risināti VSAA nodaļās. Uz mājām pie pensionāriem nāk tikai pastnieks, kas piegādā

pensiju.

VSAA kopš šā gada aprīļa izsniedz jauna parauga pensionāra apliecības. Apliecības tiek izsniegtas bez maksas, un tām ir neierobežots derīguma termiņš.

No vecajām pensionāru apliecībām jaunās atšķiras ar dizainu un tajās ievietoto informāciju. Tās ir laminētas un ar hologrāfisku aizsardzību. Jaunajā apliecībā ir tikai personas vārds, uzvārds, personas kods un apliecības izsniegšanas datums. Tajā nav redzams pensijas apmērs, taču izziņas veidā to var saņemt savas dzīvesvietas VSAA nodaļā.

Vienlaikus ir derīgas arī vecā parauga pensionāru apliecības, tādēļ nav īpaši jāsteidzas mainīt vecās apliecības pret jaunajām. Tiem, kas to vēlas, ir jāvēršas savas dzīvesvietas VSAA nodaļā, kur jāiesniedz fotogrāfija (3x4cm). **Jauno apliecību pensionārs saņems pa pastu ierakstītā vēstulē.** Pensionārs var pilnvarot kādu citu personu savas apliecības saņemšanai – tam nepieciešama pilnvara.

Invalīdiem (arī tiem, kas sasnieguši pensijas vecumu, bet saņem invaliditātes pensiju) invalīdu apliecību izsniedz VDEĀK.

No visas pasaules

2007.gada 15. – 22. jūlijā Spānijā, Madridē notiks Pasaules nedzirdīgo federācijas 15.kongress.

Tā ir lieliska iespēja satikt nedzirdīgos cilvēkus no visām pasaules malām, vērot kongresa darbu un iepazīt problēmas, ko pašlaik risina Pasaules nedzirdīgo federācija, lai uzlabotu nedzirdīgo cilvēku dzīves kvalitāti visdažādākos virzienos un darbības sfērās.

Iepriekšējie kongresi risinājušies tālās zemēs, un nokļūšana tajās prasīja daudz laika un naudas (Japānā, Kanādā, Austrālijā). Taču tagad – nekādu problēmu! Pat savā busiņā vai automašīnā pāris dienu laikā var būt tur, Spānijā, jo tas taču notiek Eiropā.

Lai nokļūtu kongresā, nebūt nav jābūt delegātam. Atklāšanas un noslēguma ceremonijās, plenārsēdēs, forumos, dažādu interešu grupu darbā var piedalīties jebkurš cilvēks. **Zināšanai:** par ieeju pasākumos jāmaksā. Var iegādāties dalības karti norisēm visā kongresa laikā (ap 600 eiro) vai atsevišķām dienām (1 diena – 150 eiro). Ir arī atlaides jauniem un veciem cilvēkiem un arī tad, ja piesakās līdz 2007.gada 15.aprīlim.

Sīkāk par kongresa pasākumiem informācija mājaslapā www.wfdcongress.org

Tur arī pieteikuma anketas un pārējie nosacījumi. Tiksimies Spānijā?

Stāsts par dzīvi

Ar bitēm tāpat kā ar sievietēm

Ilze Kopmane

... nekad neko nevar zināt, – smaidot apgalvo bitenieks Jānis Strausmanis no Madlienas pagasta Ogres rajonā. Jau vairākus rudenus pēc kārtas viņš savu bišu ikgadējo saldo sanesumu piedāvā medus cieņtājiem KC «Rītausma».

Cita darba pieredze

Īstenībā darba mūža lielāko daļu Jānis strādājis pavisam citās nozarēs. Pilnībā pārvaldījis galdniecības amata prasmi (6.kategorijas speciālists), savulaik apguvis arī atslēdznieka un metinātāja darbu, strādājot ciema vietējā mehāniskajā darbnīcā. Iekārtojot savu tehnisko darbnīcu arī mājās, kur gatavojis visas nepieciešamās lietas savā saimniecībā. Vienā vārdā – cilvēks ar zelta rokām, kam neviens darbs nav bijis par sarežģītu. Un tā tas ir arī tagad, kad kaut kas jāizgatavo bišu aprūpes vajadzībām vai savas zemes kopšanai.

□ **Kā sākusies draudzība ar čaklajām lidonītēm?**

Kad sākās juku laiki un izjuka kolektīvās saimniecības, arī mehāniskās darbnīcas likvidēja. Vajadzēja domāt, ko uzsākt tālāk.

Tā īsti pie bitēm uzreiz prāts nepieķērās, kaut arī Jānim tās svešas nebija – jau no bērnības viņš vēroja tēva rosīšanos bišu dravā. Taču, kad tēvs nomira, viņam bija jāizšķiras – vai likvidēt saimes vai arī turpināt ģimenes

tradīciju. Tā kā cita darba tolaik nebija, Jānis deva jāvārdu tolaik esošām 5 – 6 bišu saimēm, un šis bitenieka darbs kļuva par galveno visā turpmākajā dzīvē. Tagad Jānis ir saimnieks pussimtam bišu mājiņu ar visām to čaklajām iemītniecēm.

Ja baidās, klāt nevar iet

Tā ar bitēm (un droši vien arī citiem kustoņiem) ir: ja baidīsies, labāk klāt neej, saka Jānis. Cik cilvēku gan redzēts, kas, ieraugot biti, mēģina to «nospiest» vai panikā metas prom. Dzirdēts arī par to, cik sāpīgi un arī bīstami ir bišu kodieni.

Jānis stāsta, ka biteniekam jāzina, kad un kā vislabāk iet pie stropa. Bet jāiet ir regulāri – pārlūkot, pārmainīt un papildināt rāmīšus, iztīrīt, apsekot, vai bites nav saslimušas, ieziemot, nodrošinot barības krājumus utt. Darba daudz, bet tas ir ļoti interesanti, jo bitēm ir savi noteikti iekšējie saimes likumi un tradīcijas. Bitenieks tos apgūstot gadiem un vienmēr atklāj ko jaunu. Darbs bišu kopšanā ir nebeidzams radošs process, tāpēc tas nekad nevar apnikt.

Jā, par to košanu! Īpaši niknas bites top, kad no stropa ņem laukā rāmīšus ar medu (nu gluži kā cilvēki, kad tiem atņem viņu īpašumu), kā arī negaisam tuvojoties un lietus laikā. Jānis atceras, ka pašam reiz nācies bēgt no liela bišu mutuļa, kas tam meties virsū. Viņš tad skrējis kur kājas nes – uz tuvējo grāvi, tur atradis glābiņu tikai līdz kaklam ūdenī.

Interesanti piedzīvojumi saistīti arī ar bišu spietošanu, kad veselās saimes aizlido nezināmās tālēs un tad tās jāmeklē rokās un jādabū atpakaļ, kāpjot kokos, kur tās parasti sanošā barā izvietošanas. Reizēm tam nepieciešama gan liela attapība un izveicība, gan drosme.

Medu ēd katru dienu

Bitenieks Jānis Strausmanis pats medu ēd katru dienu. Viņš to var ļauties, jo bites par rūpēm un darbu viņam atlīdzina dāsni – katra saime gadā saražo ap 110 kg. Medu Jānis ņem tikai reizi gadā, tāpēc tas ir daudziedu vitamīnu komplekss ar visām tām bagātībām, ko sevi ietver dažādu pļavu, koku, dārzeņu, mežu un citu ziedu nektārs.

Jānis savā zemē speciāli sēj arī bišu amoliņu, lai nodrošinātu bitēm «darbiņu» – it īpaši lietainās, aukstās vasarās, kad ir mazāk ziedu, kad, piemēram, nezied liepas utt.

Bišu mājiņas viņš izgatavo pats savā darbnīcā, un tās izvietotas dažādās vietās pie divām mājām un nekur netiek pārvietotas, kā to dažkārt dara citi bitenieki.

Atvaļinājums ziemā

Biteniekam atvaļinājums ir ziemā, kad čaklās lidonītes dzīvo savu dzīvi stropā un cilvēki viņu mieru netraucē. Varbūt vienīgi kādreiz apstaigā un pārlūko bišumājas no ārpusē.

Jānis ziemā pievēršas saviem vaļaspriekiem – medībām, bļītkošanai, kaut ko uzmeistaros savā darbnīcā, lasa, vēro TV un plāno darbus vasarā.

Bet ļaudis daudzās tuvākās un tālākās apkārtnes mājās, arī daudzo nedzirdīgo ļaužu mājokļos Rīgā pie tējas tases un smaržīgas medusburkas saka Jānim paldies par veselīgo produktu, ko viņš piegādājis savā džipā. Starp citu, šogad trīsreiz bija jābrauc uz Rīgu – tik lielā cieņā viņa bišu saimes devums. Uz tikšanos nākamruden!

Medus vērtība

Medus ir viens no daudzveidīgākajiem dabas produktiem. Tas palīdz stiprināt mūsu organismu.

Visbiežāk sastopamais ir liepziedu, viršu, meža, āboliņa medus. Šis gardums īpaši aktuāls kļūst tad, kad slimojam ar gripu un saaukstēšanās kaitēm.

Ir cilvēki, kuri medu lieto katru dienu – pa tējkarotei no rīta. Speciālisti iesaka apēst dienā ne vairāk kā 100 gramus.

Vērtīgi ir ziedputekšņi, kas satur vitamīnus, ogļhidrātus, olbaltumvielas, mikroelementus, kā arī propoliss – bišu līme, kas ir sveķu vaska un ziedputekšņu maisījums ar pretvīrusu, antibakteriālu, antitoksisku u.c. iedarbību.

Apilaks – bišu māšu peru pienuņš satur vitamīnu, dzelzi, cinku, kobaltu, mangānu.

Medus ir izcils dziedniecisks un kosmētisks līdzeklis: to var pievienot ūdenim vannā ieziesties ar to pirts procedūrās, ieelpot tvaikus utml.

Nedzirdīgo sporta Latvijā (1945 — 1990)

Sākumu lasiet «KS» nr.19/20, 21/22
Jadvīga Bočkāne

Līdz ar mūsu valsts iekārtas maiņu – atkarību no PSRS sākās jaunas, stingras prasības visās dzīves jomās, arī sportā. Latvijas nedzirdīgo kultūras un sporta darbs tika pakļauts Maskavas izvirzītajai politikai – arī Latvijas nedzirdīgo biedrības Centrālajai valde atradās tās kontrolē. Sporta sistēma bija stingri centralizēta.

Nodibināts fizkolektīvs

Valdības iestādēm nebija pa prātam, ka Latvijā ir biedrība «Nedzirdīgo Sports», kas padomju varai asociējās ar biedrību buržuāziskajā Latvijā, tāpat arī vācu okupācijas periodā. Tāpēc nācās likvidēt šo biedrību. Tā fizkolektīvs «Nedzirdīgo Sports» pārtapa par LKB Rīgas apvienoto fizkultūras kolektīvu (1948. 21.IX), kas tika reģistrēts sporta biedrībā BASB «Daugava».

Nedzirdīgie sportisti nu varēja aktīvi iesaistīties dažādās sacensībās – mēroties spēkiem ne tikai savu biedru vidū, bet arī ar Rīgas pilsētas un republikas dzirdīgo komandām.

Darbs izvērtās, un tika saņemta pat atzinība – fizkolektīva priekšsēdētāju **Georgu Poršu** apbalvoja ar goda rakstu par teicamu darbu. Tas deva stimulu turpmākajai darbībai. Notika nedzirdīgo draudzības sacīkstes ar Maskavas, Ļeņingradas un Igaunijas futbolistiem un basketbolistiem; šahisti sacentās ar Tallinas un Ļeņingradas spēlētājiem.

Gadu gaitā arī rajonos veidojās fizkultūras kolektīvi, kuri darbojās Rīgā – ar 93 biedriem, Daugavpilī – 42, Jelgavā un Rēzeknē pa 17, Liepājā – 16, Alūksnē – 14. Vispopulārākie sporta veidi bija vieglatlētika, volejbols, šahs, dambrete.

Vairāki nedzirdīgie sportisti tika iekļauti republikas dzirdīgo izlases komandā: **Aleksandrs Celms, Dzintars**

Ozoliņš – lēkšanā ar slēpēm, **Daina Zvanītāja** un **Ervina Žukauska** – galda tenisā, **Zigismunds Žohovskis**, **Roberts Dovjatovs**, **Edgars Beigarts**, **Vilma Gregore** – vieglatlētikā.

Bija laiks, kad Baltijas republikas – Igaunija, Lietuva un Latvija, lai pievērstu vairāk nedzirdīgos biedrus sportam, sāka organizēt gan vasaras, gan ziemas spartakiādes, kurā ietilpa dažādi sporta veidi. Vēlāk sākās arī tūristu salidojumi.

Ik gadus Rīgas fizkolektīva sportisti sekmīgi piedalījās 1.Maija svētku skrīšanas stafetē pa Rīgas ielām, savā grupā bieži izcīnot 1.vietu un ceļojošo kausu.

Vēstures materiāli liecina par dažu nedzirdīgo grupu aizraušanos ar ceļošanu un jaunu vietu iepazīšanu daudzdienu izbraukumos laivās pa upēm, uz slēpēm pa republikas novadiem un vēlāk – ar velosipēdiem uz Tallinu, pa Karpatiem, Gruziju, Krimu. Tā pašu vidū nostiprinājās populārā atziņa – labāk vienu reizi redzēt nekā 10 reizes klausīties.

Starptautiskajā apritē

Ilgu laiku PSRS nebija Starptautisko nedzirdīgo sporta organizāciju locekle, tāpēc ka šīs starptautiskās apvienības PSRS uzskatīja par «buržuāziskām». Kā zināms, CISS tika dibināta 1924.gadā.

Tikai vēlāk, 1957.gadā, PSRS iesniedza lūgumu iestāties CISS. Itālijā, Milānā CISS 14. kongresā daudzas delegācijas bija pret PSRS uzņemšanu sakarā ar vēlo pieteikuma iesniegšanu. (Nolikums paredz pieteikumu iesnieg-

šanai 3 mēnešu termiņū). Tomēr Polijas delegācijai bija uzskats, ka šī nolikuma noteikuma dēļ nedrīkst kavēt starptautisko nedzirdīgo sporta attīstību. Poļu delegācijai izdevās pārliecināt pārējos delegātus, un tā CISS tika uzņemtas PSRS, Irāna, Izreāla un Grieķija. Šinīs olimpiskajās spēlēs (1957) 15 km soļošanā piedalījās **mūsu tautietis O.Rublis**, kurš jau zem Jaunzēlandes valsts karoga izcīnīja 9.vietu. No tā laika starptautiskajās sacensībās mūsu sportisti varēja startēt tikai zem PSRS nosaukuma. Mūsu sportistiem nebija tiesības pasaulē pārstāvēt savu valsti.

1961.gada 6. – 10.augustā Somijā Helsinkos notika IX Pasaules nedzirdīgo sporta spēles. Tām ļoti nopietni gatavojās arī mūsu vadošie sportisti: **Roberts Dovjatovs**, **Zigismunds Žohovskis**, **Viktors Caune**, **Edgars Beigarts**, **Juris Leišavnieks**, **Vilma Gregore**, **Egons Rencis** un **Ansis Smons**, piedaloties PSRS rīkotajās treniņnometnēs. Uz šīm sporta spēlēm aizbrauca tikai **E.Beigarts** un **Z.Žohovskis**. Pašā pēdējā brīdī no līdzdalības bija jāatsakās **R.Dovjatovam** kājas traumas dēļ. Piedalījās 23 valstis ar kopskaitā 1000 sportistiem. **Lieliskus rezultātus guva mūsu Z.Žohovskis**, izcīnot 1. vietu kārtslēkšanā. Savā labākajā formā nebija mūsu pasaules rekordists soļošanā **E.Beigarts**, taču viņš PSRS komandai deva vērtīgus punktus, izcīnot 1 sudraba un 2 bronzas medaļas.

Nākošās – X Pasaules nedzirdīgo sporta spēles notika 1965.gadā ASV pilsētā Vašingtonā. PSRS izlases komandā kandidātos bija 3 mūsu republikas sportisti – **E.Beigarts**, **Z.Žohovskis** un **R.Dovjatovs**. Bet uz Ameriku neaizbrauca neviens, jo Latvijas pārstāvjus

10. kreisās pusēs mūsu izlases pārstāvis **G.Poršs**, **A.Daubarš**, karognesējs **V.Ontzolis**, **J.Šubaste**, **H.Kļāpote**, **V.Gregore**, **J.Leišavnieks**, **E.Rencis**, **Z.Žohovskis**, **E.Beigarts**, otrā rindā – **A.Smons**, **V.Caune**, **P.Ugars** un **R.Dovjatovs**

ar «netīrām biogrāfijām» nebija vēlams sūtīt, lai nesadomā atstāt «brīvības, turības un laimes» zemi un neaiziet bojā «trūdošā kapitālismā».

1969.g. Belgradā Dienvidslāvijā 11.Vispasaules sporta spēlēs mūsu talantīgais sprinteris **Nikolajs Dambergs** ieguva 2 zelta medaļas – 400 m skrējienā un PSRS sastāvā 4 x 100 m stafetes skrējienā.

Mūsējiem lieliski rezultāti

Lai gan visas padomju republikas dēvēja par brālīgajām, tomēr attieksme nebūt nebija tāda. Te valdīja citi kritēriji — aizdomīgums, blēdīšanās, neuzticība, pat klaja bezkaunība un rupjība. Ja nebiji galvasienu pārāks par «lielo brāli» (Krievijas sportistiem), tad izredzes iekļūt PSRS izlasē bija stipri apšaubāmas. Tieši gadu pēc Pasaules nedzirdīgo sporta spēlēm 1966.gadā Krasnodarā, Krievijā notika Vissavienības nedzirdīgo meistarsacīkstes vieglatlētikā. Lieliskus rezultātus uzrādīja mūsu sportisti: **Juris Spēkainis** vesera mešanā, **Nikolajs Stepčenko** (Dambergs) **Roberts Dovjatovs**, **Zigismunds Žohovskis**, **Edgars Beigarts** un **Vilma Gregore** vieglatlētikā, kas cīnījās ar citiem PSRS olimpiešiem kā līdzīgi ar līdzīgiem, kuri Pasaules nedzirdīgo sporta spēlēs Vašingtonā izcīnīja medaļas. Diemžēl padomju režīma apstākļos mūsu izcilajiem sportistiem bija ļoti grūti piepildīt savus sapņus startēt lielajā sporta forumā – Nedzirdīgo pasaules sporta spēlēs, tāpēc aktīvās sporta gaitas pamazām beidzās, jo zuda motivācija turpināt regulārus treniņus.

Atkal mainās nosaukums — uz FK «Rītausma»

1969. gadā Rīgā tika uzcelts kultūras nams un izveidojās republikas nedzirdīgo kultūras centrs «Rītausma». Līdz ar to Rīgas fizkolektīva nosaukums atkal mainījās uz RAFK «Rītausma». Šinī laikā visa sporta dzīve atradās kultūras nama paspārnē, un te jāmin ilggadīgās sporta instruktore **Ērikas Caunes** milzīgais ieguldījums nedzirdīgo sporta dzīvē (1958 – 1990).

Ļoti īsā laikā Ē.Caune perfekti apguva nedzirdīgo zīmju valodu un iemantoja sportistu uzticību un cieņu. Visu sirdi atdodot nedzirdīgo sporta iz-

augsmei, Ē.Caune nodrošināja Latvijas nedzirdīgo sporta vēsturē krāšņākos ziedu laikus. Ē.Caune prata mērķtiecīgi risināt daudzus sarežģītus uzdevumus, nodibinot lietišķas un draudzīgas attiecības ar daudziem vadošajiem sporta darbiniekiem. Par viņas panākumiem liecina apbalvojumi ne tikai no Nedzirdīgo biedrības, bet arī no Rīgas pilsētas Kirova rajona sporta pārvaldes, BASB «Daugava» Centrālās padomes, Arod biedrības republikāniskās komitejas u.c.

Līdztekus lielajam sportam risinājās arī plašs darbs ar masām. Ar sportu nodarbojās gandrīz katrs trešais nedzirdīgais. Bija pat doma – uzbūvēt blakus kultūras namam sporta namu: tika izstrādāts projekts un makets skaistam sporta kompleksam. Diemžēl dažādu apstākļu dēļ šī labā doma nepiepildījās.

No gada gadā pieauga ne tikai sportistu skaits, bet arī dažādu sporta veidu skaits, piemēram, nāca klāt trīscīņa, piecīņa, trīssoļeksana, kārtslēkšana, vesera mešana, barjerskrējiens 4 x 100 m un 4 x 400 m, zviedru stafete 800 m x 400 m x 200 m x 100 m, simtlauciņu dambrete.

Regulāri tika rīkotas sacensības trīs posmos: savos klubos – nodaļās, zonās, pēc tam republikas fināls. Labākos sūtīja uz Vissavienības sacensībām. Mūsu sportisti sekmīgi startēja. Vissavienības sacīkstēs: galda tenisā, peldēšanā, basketbolā, volejbolā, fut-

bolā, vieglatlētikā, orientēšanās sportā, slēpošanā, šahā, dambretē. Daži bijuši pat PSRS čempioni.

Labākie sportisti

PSRS laikā sporta klasifikācijā ieviestas normas par PSRS sporta meistara un sporta meistarkandidāta nosaukumu. Un tā sporta meistarkandidāta nosaukumu pirmie nopelnīja šādi sportisti: **Voldemārs Vētra**, **Veniamins Aļšins**, **Mārtiņš Gulbis**, **Kārlis Pankratjevs**, **Viktors Caune**, **Edgars Beigarts**, **Jānis Bariss**, **Andrejs Aramins**, **Uldis Endzelis**, **Zigismunds Žohovskis**, **Nikolajs Dambergs**, **Jānis Višņevskis**, **Aleksandrs Daubars**. Vēlāk viņiem piebiedrojās **Boriss Golubkovs**, **Aivars Kliēvāns**, **Andris Bergmanis**, **Indra Ozoliņa**, **Māra Salaciete**, **Andis Krams**, **Varis Straziņš**, **Dmitrijs Zelenkevičs**, **Česlavs Slavinskis**, **Agita Intsone**, **Anatolijs Jerčaks**, **Jadviga Kučinska** un **Pēteris Hatuļevs**.

Pasaules mērogā

Labākie zem PSRS karoga piedalījās dažādās citās starptautiskajās sacensībās un guva lieliskus panākumus.

Arnis Jurševskis starptautiskās peldēšanas sacensībās Varšavā izcīnīja 2 zelta un 1 sudraba medaļu (1974) un Ungārijā Eiropas čempionātā peldēšanā izcīnīja 1 zelta un 2 sudraba medaļas (1975).

Renāte Mažaika Pasaules nedzirdīgo sporta spēlēs Rumānijā Bukarestē peldēšanā izcīnīja sudraba medaļu (1977).

Dace Lukse starptautiskās sacensībās volejbolā Zviedrijā PSRS izlases komandas sastāvā izcīnīja zelta medaļu (1987).

Dmitrijs Zelenkevičs starptautiskās sacensībās VFR Minhenē augstlēkšanā izcīnīja bronzas medaļu (1987)

Agita Intsone Eiropas čempionātā orientēšanās sportā Zviedrijā izcīnīja zelta un sudraba medaļas (1988).

Indra Ozoliņa Vispasaules nedzirdīgo sporta spēlēs galda tenisā Jaunzēlandē PSRS komandas sastāvā izcīnīja bronzas medaļu (1989). (Uz šim sporta spēlēm PSRS izlases kandidātos bija arī otrs galda tenisists **A.Daubars**, vieglatlēti **V.Alps** un **D.Zelenkevičs**, basketbolisti **V.Radionovs** – **Sala** un **J.Ķikurs** un volejboliste **D.Lukse**).

Lieliskus rezultātus, kas pārspēja ofi-

«Nedzirdīgo sports Latvijā...»

Sākums 6. lpp.

ciālos pasaules rekordus (nedzirdīgajiem), savā laikā sasniedza V.Caune (trīsoļlēcšanā), V.Gregore (80 m bārskrējienā), Z.Žohovskis (kārtslēcšanā), J.Spēkainis (vesera mešanā), E.Beigarts (soļošanā), N.Dambergs (400 m skrējienā). Te jāmin, ka vairāku vieglatlētiku panākumi sasniegti ilggadīga trenera J.Kvīčeviča vadībā.

Vairāk nekā pusgadsimtu dzīvojot aiz «dzelzs priekškara», mēs maz zinājām par nedzirdīgo sportu pasaulē, tāpēc, tagad to apkopojot, nākas sadurties ar informācijas trūkumu, pretrunām un dažām nepilnībām, it sevišķi par mūsu sportistiem – tautiešiem svešumā, kuri tur sevi aktīvi apliecināja sporta darbā.

Nodibinās sporta federācija

Astoņdesmito gadu beigās mūsu valstī sākās pakārtošanās, kas nepagāja secen arī nedzirdīgo sportam. It sevišķi pēc A.Pavliņa un A.Smona vizītes EDSO kongresā Polijā, Gdaņskā 1989.gadā. Sekojot pasaules praksei, kur nedzirdīgo sports ir atdalīts no sociālo un kultūras jautājumu sfēras, arī mēs, Latvijā, nolēmām iet to pašu ceļu. Jāpiebilst, ka pirmie to pasteidzās izdarīt lietuvieši, kuri sporta federāciju nodibināja 1990.gada 26.janvārī. Mēs – otrie ne tikai Baltijā, bet arī visā Savienībā – šo vēsturisko soli spērām 1990.g. 13.oktobrī – LNSF I kongresā. No malas tas izskatījās ļoti pārdošs un pašpārliecināts lēmums, jo tikai vēlāk – 1991. gadā augustā mūsu valsts tika atzīta par neatkarīgu – *de facto*. Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija (LNSF) tika nodibināta ar mērķi koncentrēt mūsu valsts nedzirdīgo sportu vienotas vadības rokās, kā arī dot iespēju nedzirdīgajiem sportistiem startēt

plašā starptau-tiskā arēnā zem Latvijas karoga Nedzirdīgo olimpiskajās spēlēs, Eiropas un citās sporta sacensībās.

Beidzot piepildījies senilgotais sapnis un sasniegts iecerētais – sarkanbalt-sarkans karogs tagad plīvo starp citu valstu karogiem. No tā laika visa sportistu dzīve – vecas un jaunas tradīcijas, jauno sportistu iesaistīšanās lielajā sporta pasaulē – gulstas uz LNSF vadības pleciem.

Olimpiskā devīze latīņu valodā skan: «Citius – altius – fortius.»

Latviešu valodā tas nozīmē: «Ātrāk, augstāk, spēcīgāk».

□ □ □

Autores piebilde

Pirms vairākiem gadiem LNSF radās doma par nedzirdīgo sporta vēstures datu apkopošanas nepieciešamību. Līdz šim Latvijā vēl nebija apkopota tāda informācija, kurā būtu pilnīgas ziņas par nedzirdīgo sporta vēsturi. Darba gaitā izrādījās, ka tas ir visai sarežģīti, jo arī arhīvos atrodami visai nepilnīgi dati par mūsu pirmajiem sporta gadiem. Daudzos gadījumos bija jāizmanto pašu notikumu dalībnieku – G.Porša un A.Jāņkalna atmiņas un materiāli no nedzirdīgo preses izdevumiem, ka arī no lielākā dzirdīgo sporta žurnāla «Sporta Pasaule» un citiem laikrakstiem.

Šis apraksts veltīts nedzirdīgo sportam kopumā. Sikākus, detalizētus rezultātus, rekordus mēģināšu apkopot katrā sporta veidā atsevišķi. Tur, bez šaubām, būs nepieciešama arī pašu sportistu vērānu palīdzība.

Tāpēc aicinu, ja kādam ir informācija, dokumenti vai zināmas citas ziņas par nedzirdīgo sporta vēstures faktiem, lūdzu griezties LNSF ofisā. Vēsture prasa nesagrozītu patiesību!

Jauna iespēja lasītājiem!

Šogad «KS» var pasūtīt arī internetā caur – Latvijas pasta mājaslapu. Lai to izdarītu, jā dara šādi:

- 1) iet adresē: www.pasts.lv
- 2) spiest uz E – abonēšana;
- 3) izvēlēties sadaļu Latvijas preses izdevumi un tālāk iet uz laikraksti;
- 4) atrast nosaukumu Kopsoli un aktivizēt vārdu Kopsoli;
- 5) tad spiest uz abonēt;
- 6) ieraksti, uz kādu laiku vēlies pasūtīt un kādā veidā norēķināties: izmantojot bankas servisu, saņemot rēķinu uz mājām vai e-pasta;

- 7) aizpildīt pieteikuma anketu;
- 8) gaidīt rēķinu, ja atzīmēts, ka vēlies saņemt to uz mājām, vai e-pastu;
- 9) ar saņemto rēķinu doties uz Latvijas pastu un apmaksāt rēķinu.

Piezīme: Ja šīs iespējas izmantošana liekas sarežģīta, varat droši doties uz redakciju vai savas biedrības klubu un abonēt avīzi ierastajā kārtībā.

Tava avīze

„Kopsoli” gaida Tevi!

• Pēdējais numurs šogad iznāks 15.decembrī

Mīļi sveicam

Decembrī dzimušie ir stipri ļaudis – ar izteiktu taisnīguma izjūtu, optimisti, cīnītāji, apveltīti ar radošu iztēli un lielām darba spējām. Tā vēsti horoskops, un jāpiekrīt šim apgalvojumam, jo mūsu jubilāru vidū ir cilvēki, kas sasnieguši zelta briedumu un iemantojuši cieņu un mīlestību citu vidū.

Lai zvaigznes ir nomodā par jums, lai jūs silda saule un tuvinieku, draugu mīlestība, lai spēks, sīkstums un veselība, turpmāko dzīves ceļu staigājot!

85

11.XII AINA ASARĪTE, Pļaviņas

75

9.XII EDGARS LŪKS, Liepājas
29.XII TATJANA BARKALOVA, Rīgas

70

19.XII HILDA SESKA, Liepājas

65

11.XII AIVARS VEISMANIS, Rīgas
22.XII RENĀRS ZĪLE, Valmieras
25.XII LIFANTIJS LAVRENOVS, Rīgas

60

27.XII RENĀTE OZOLIŅA, Kuldīgas

55

22.XII VALENTĪNA MOSTOVA, Rīgas

50

27.XII VĒSMA FIRSTE, Rīgas

Īpašais sveiciens

AGRITAI VIJAI KLUŠAI, JANĪNAI
LUKINAI UN MĀRAI PLATACEI

Kāds gan ir mūsu mūžs?

Ir tajā prieks, un asi vēji pūš...

Bet labi, ja cilvēki prot

Kaut ko no sevis citiem dot.

Sirsniņi sveicam mūsu jubilāres!

Latgales grupas biroja locekļi

HILDAL SESKAI

Ar labu vārdu dienas vadīt,
Ar gaišu domu dienai preti iet,
Tad visi tavi nodzīvotie gadi
Kā labi vārdi skanēs pasaulei.

Mīļā Hilda! No sirds sveicam 70 gadu jubilejā! Lai viss labi Tavā tālākajā dzīves gaitā!

Maija, Pēteris, Ieva no Rīgas, Minka

PĒTERIM KĀPOSTAM

Rīgas biedrība sūta novēlotu, bet sirsnīgu sveicienu 60 dzīves jubilejā.